

ಕೆಚ್ಚಲ ಬಾವು ಬಂದು ಬಾಳಾ ಲುಕ್ಕಾನ ಆಗ್ತೆ !

ಎಮ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ, ಗದಗ

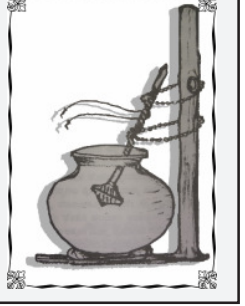
"ನಮ್ಮ ಹಿಂಡು ಆಕಳಾ ಈ ವರ್ಷ ನಮಗ ಬಾಳ ಲುಕ್ಕಾನ ಮಾಡೈತ್ತಿ. ಒಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಹತ್ತ ಲೀಟರ್ ಹಾಲಕೊಡತ್ತಿರಿ, ಈಗ ಎಲ್ಲಾಸೇರಿ ಮೂರ್ದಾಲ್ಕ ಲೀಟರ್ ಬಂದ್ರ ಜಾಸ್ತ ಆತ್ತಿ. ನಾಲ್ಕು ಮಲಿ ಮೊದಲ ಬರೋಬ್ಬರಿನ ಇದ್ದವರಿ. ಈಗ ಎರಡು ಅಪುಟ ಬಂದಾಗ್ಯವಿ. ಹಿಂದಕ ಅರಾಮ ಇಲ್ಲಾಗ ಡಾಕ್ಟರು 'ಕೆಚ್ಚಲ ಬ್ಯಾನಿಬಂದೈತಿ ಈ ಸರೆ ನೀವು ಹಾಲು ನಿರಿಕ್ಕಾ ಮಾಡಬ್ಬಾಡಿ. ಅಷ್ಟ ಅಲ್ಲ ದನದ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಅಪಾಯ ಆಗಿಲ್ಲ ಅನ್ನುದಕ ಸಂತೋಷ ಪಡರಿ. ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಇರಲಾರದ್ದ ಇದಲ್ಲದಕೂ ಕಾರಣ. ಹಿಂಡು ದನಗಳಿಗೆ ಈ ಕೆಚ್ಚಲ ಬಾವು ಅಥವಾ ಕೆಚ್ಚಲ ಬ್ಯಾನಿ ಬರಬಾರದು, ಬರಲ್ದಂಗ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ರೈತರ ಕೈಯೊಳಗ ಐತಿ' ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ರರಿ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡಿ".

☞ ಗದಗನ ಎಮ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಮೇಲೆ ಕೆಚ್ಚಲು ಬೇನೆ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಅನೇಕ ರೈತರ ಅನುಭವವು ಕೂಡ ಆಗಿದೆ. ಕೆಚ್ಚಲು ಬೇನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ "ಕೈಗೆ ಬಂದ ತುತ್ತು ಬಾಯಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ" ಎನ್ನುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಗರ್ಭಧರಿಸಿದ ಆಕಳು ಅಥವಾ ಎಮ್ಮೆಯನ್ನು ೯-೧೦ ತಿಂಗಳು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು, ಜೋಪಾನ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಕರು ಹಾಕುವಾಗಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಳಜಿ ಮಾಡಿ ಹಾಲಿನ ಉತ್ತಮ ಇಳುವರಿಯ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಕೆಚ್ಚಲು ಬಾವು ಅಥವಾ ಬೇನೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಭ್ರಮನಿರಸನವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಗ್ರಂಥಿಗಳು (ಕೆಚ್ಚಲು) ರೋಗಪೀಡಿತವಾದರೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು ಹಾಲು.

ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣು ಜೀವಿಗಳು ಹಾಗೂ ಹಾನಿಕಾರಕ ವಸ್ತುಗಳು ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಅಥವಾ ಜೈವಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿ, ಕೆಚ್ಚಲನ್ನು ಉರಿಯೂತಕ್ಕೆ ಈಡು ಮಾಡಿ ಹಿಂಡುವ ದನಗಳಿಗೆ ಮಾರಕವೆನಿಸಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ನಷ್ಟವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಈ ಕೆಚ್ಚಲು ಬೇನೆ ಇಂದು ನಿನ್ನೆಯದಲ್ಲ. ಹಾಲಿನ ಬಣ್ಣ, ರಚನೆ, ದಪ್ಪ ಮತ್ತು ಇತರ

"ಕಡೆಗೋಲು" ಅಂಕಣ

ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಕುರಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಜರ್ಜಿಸುವ "ಕಡೆಗೋಲು" ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಂಕಣವಿದು. ಓದುಗರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ ಮುನ್ನಡೆ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಬರೆದು ಕೇಳಬಹುದು. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮುಂಬರುವ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರಿಂದ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುವುದು. - ಸಂ.

ಗುಣಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯವಂತ ಹೈನದ ದನದ ಹಾಲು ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂದರೆ ವಚನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಹಾಲು ನೀರಿನಂತಿರಬಾರದು

ಹಾಲು ವಡವಡಕ ಇರಬಾರದು

ಹಾಲು ಮೊಸರಿನಂತೆ ಇರಬಾರದು

ಹಾಲು ಮಜ್ಜಿಗೆಯಂತೆ ಇರಬಾರದು

ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಇರಬಾರದು

ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೇವ ಇರಬಾರದು

ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಗೊಣ್ಣೆಯಂತಹ ಪದಾರ್ಥವಿರಬಾರದು

ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿ ಕಣ್ಣಿ ವಸ್ತುಗಳು ಇರಬಾರದು

ಹಾಲು, ಹಾಲು ಹಾಲಿನಂತೆಯೆ ಇರಬೇಕು

.....ಎಂದ ಜವಾರಿ ಬಸಣ್ಣ.

ಕರು ಹಾಕಿದ ನಂತರ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಅಥವಾ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕರುಹಾಕುವ ಮೊದಲೇ ಕೆಚ್ಚಲು ಬಾವು ಕಂಡುಬರಬಹುದು. ರೈತರಿಗೆ ಈ ಬೇನೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸೇವಿಸಲು ಅನರ್ಹವಾದ ಹಾಲು, ಕೊಬ್ಬಿನಾಂಶ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆ ಹಾಲಿನ ಇಳುವರಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿತ, ಅಂತಹ ಹಾಲಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಸುವಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆ, ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಔಷಧೋಪಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಖರ್ಚು ಅಲ್ಲದೇ ಕರುಗಳಿಗೂ ಕೂಡಾ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ರೋಗ ಪ್ರಸಾರ

ಮುಂತಾದವು ಕಾರಣಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಕೆಚ್ಚಲು ಬೇನೆಯೊಂದರಿಂದಲೇ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಹೈನುಗಾರನ ಖಾತೆಯಿಂದ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಚಿತ್ರವೆಂದರೆ, ಕೆಚ್ಚಲು ಬೇನೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳು (ಅನೇಕ ಬಗೆಯವು) ಯಾವಾಗಲೂ ಕೆಚ್ಚಲ ಮೇಲೆಯೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ರೋಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಹಿಂಡುವವನ ಕೈಯಿಂದ ಪ್ರಸಾರವಾಗುವುದು, ಕೆಚ್ಚಲು ಅಥವಾ ಮೊಲಗಳಿಗೆ ಗಾಯ, ಕ್ಷಯ ಮುಂತಾದ ರೋಗಗಳಿದ್ದಾಗ, ಉಸಿರಾಟದ ಮುಖಾಂತರ, ಹಾಲು ಕುಡಿಯುವ ಕರುಗಳಿಗೆ ರೋಗವಿದ್ದಾಗ, ರೋಗಕ್ರಿಮಿಪೀಡಿತ ಹಾಸು, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನೀರು - ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ರೋಗವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಹಿಂಡುವ ದನಗಳ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳ ಕೊರತೆ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ವಿಪರೀತ ಅಲೆದಾಟ, ಪರೋಪಜೀವಿಗಳ ಕಾಟ ಮುಂತಾದ ಒತ್ತಡಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದಾಗ ಕೆಚ್ಚಲು ಬೇನೆ ಬಲುಬೇಗ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮೊದಲ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ, ಹಿಂಡಲು ದನವು ಅಸಹಕಾರ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ, ಒದೆಯುತ್ತದೆ, ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಕೆಚ್ಚಲು ಬಿಸಿಹತ್ತುತ್ತದೆ. ಹಿಂಡಿದ ಮೊದಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಲು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಜ್ವರವು ಬರಬಹುದು. ರೋಗದ ತೀವ್ರತೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಹಸುವು ಮೇವು ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಒಂದೆರಡು ದಿನದಲ್ಲಿ ಕೆಚ್ಚಲು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ನಾರಿನ ಗಡ್ಡೆ ಮುಟ್ಟಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೆಲ್ಲ ಕೇವಲ ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು ತೋರಿದ ಕೂಡಲೆ ಅಲಕ್ಷ್ಯತನ ಮಾಡದೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಪ್ರಥಮೋಪಚಾರಮಾಡಿ ಪಶುವೈದ್ಯರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಸುವು ನೆಲ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ, ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಆಂತರಿಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳ ವಿಷಬಾಧೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ “ಕೋಮಾ”ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಿ ಮರಣಹೊಂದುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ.

ಅನೇಕ ರೈತರು ತಡವಾಗಿ ಪಶುವೈದ್ಯರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ಅರ್ಧಮರ್ಧ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ರೋಗ ಕ್ರಿಮಿಗಳು ಔಷಧಕ್ಕೆ ನಿರೋಧಕತೆ

ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಮುಂದೆ ಈ ಔಷಧಿ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕೆಚ್ಚಲಿಗೆ ಆಗಿರುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ತಡೆದಂತೆ ಅನಿಸಿದರೂ ಶ್ರೀ ಎಮ್. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲರ ಕಹಿ ಅನುಭವದಂತೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮೊಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಬತ್ತಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ “ಸೆಲೆ”ಯೆ ನಿಂತು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಪುನಃ ಮೊದಲಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರಲಾಗದಂತಹುದು.

ಕೆಚ್ಚಲು ಬಿಸಿ ಹತ್ತಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ತಣ್ಣೀರಿನ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಬೇಕು. ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ಲಭ್ಯವಿದ್ದರೆ ಬಳಸಬೇಕು. ಕೆಚ್ಚಲಿನ ಮೇಲೆ ಲೇಪಿಸಬಹುದಾದ ಅನೇಕ ಔಷಧಿಗಳು ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತವೆ. ಅರಿಷಿದ ಲೇಪನವು ಸಹಾಯಕಾರಿ. ಪಶುವೈದ್ಯರ ಸಲಹೆ ಮೇರೆಗೆ ಕೆಚ್ಚಲಲ್ಲಿ ಒಳಗೆ ಹಾಕುವ (ಎರಿಸುವ) ಮಲಾಮುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ಸೂಕ್ತ ಇಂಜಕ್ಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಬೇಕು. ಯಾವುದಿದ್ದರೂ “ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಬಿದ್ದಾಗ ಬಾವಿ ತೋಡುವುದು” ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮವಲ್ಲ. ಕೆಚ್ಚಲು ಬಾವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬವೇ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಎಂಬುದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ.

ಮುಂಜಾಗತೆ ಕೆಚ್ಚಲು ಬೇನೆ ನಮ್ಮ ಹಸುಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸಬಾರದೆಂದರೆ ಕೆಲವು ಮುಂಜಾಗತೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜಾಗೆ, ಹಸುವಿನ ದೇಹ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೆಚ್ಚಲು, ಹಿಂಡುವವನ ಕೈ, ಹಿಂಡುವ ಪಾತ್ರೆ.....ಎಲ್ಲವೂ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿರಬೇಕು. ಯಂತ್ರದಿಂದ ಹಾಲು ಕರೆಯುವ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಕ್ರಿಮಿ ಮುಕ್ತವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ದನಗಳು ಆರೋಗ್ಯದಿಂದಿರಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ನರಳುವ ದನವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಹಿಂಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಸುವಿನ ಕೆಚ್ಚಲನ್ನು ಹಿಂಡುವ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ನಂತರ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಗುರು ಬೆಚ್ಚಗಿನ ನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆಯಬೇಕು. ಹಿಂಡಿದ ಮೊಲೆಯನ್ನು ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ ದ್ರಾವಣದಲ್ಲಿ (ಉದಾ: ಕೆಎಮ್‌ಎಫ್‌ನವರ ಸಾಫ್ ಕೆಟ್ ಇತ್ಯಾದಿ) ಅದ್ದಬೇಕು. ಸಂಶಯಗ್ರಸ್ತ ಹಸುವನ್ನು ಎಲ್ಲ ದನಗಳನ್ನು ಹಿಂಡಿದ ನಂತರ ಹಿಂಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಬಾರಿ ಕೈಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇರಬೇಕು. ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯು ಸದಾ ಒಣದಾಗಿರಬೇಕು.

—“ಜವಾರಿ ಬಸಣ್ಣ” — ೯೮೪೫೭೦೮೦೧೩